

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Стефка Василева Кожухарова, катедра „Чужди езици и приложна лингвистика“, УНСС, София

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование: 2. Хуманитарни науки

професионално направление 2.1. Филология

докторска програма Романски езици (Съвременен испански език – Лексикология на съвременния испански език)

Автор: Ана Исабел Диас Гарсия

Тема: *Humor e ironía: el discurso político y politizado aplicado a la enseñanza del español como lengua extranjera*

Хумор и ирония: приложение на политическия и политизирания дискурс в преподаването на испански като чужд език

Научен ръководител: доц. д-р Веселка Ангелова Ненкова, катедра „Романистика и германистика“, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № Р33-2846 от 10.06.2019 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури (рецензент) за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *Humor e ironía: el discurso político y politizado aplicado a la enseñanza del español como lengua extranjera /Хумор и ирония: приложение на политическия и политизирания дискурс в преподаването на испански като чужд език* за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Романски езици (Съвременен испански език – Лексикология на съвременния испански език). Автор на дисертационния труд е Ана Исабел Диас Гарсия – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Романистика и германистика“ с научен ръководител доц. д-р Веселка Ангелова Ненкова от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Представеният от докторантката Ана Исабел Диас Гарсия комплект материали на електронен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд
- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС ‘магистър’ по преподаване на испански като чужд език от 24 юни 2010 г., както и решението на факултетния съвет на Филологически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“ за признаване на дипломите на Ана Исабел Диас Гарсия за ОКС Бакалавър по испанска филология и Магистър по преподаване на испански като чужд език от Университета в Саламанка, Испания, протокол N 176 от 2. XI.2015
- протокол от КС за готовността на кандидата за предварително обсъждане
- заповед на ректора за разширяване на състава на КС
- протокол от предварителното обсъждане в катедрата
- автореферат
- списък на научните публикации по темата на дисертацията
- копия на научните публикации
- заповед за зачисляване на докторантура
- заповед за смяна на научния ръководител
- заповед за промяна на темата на дисертационния труд
- заповед за отчисляване в докторантура
- заповед за назначаване на комисия във връзка с провеждането изпит по индивидуалния план (докторантски минимум)
- протокол за издържан изпит по специалността (докторантски минимум) с успех Отличен 6.00
- справка за спазване на специфичните изисквания за докторантско обучение на Филологическия факултет
- декларация за оригиналност и достоверност
- доклад от ръководителя на катедрата „Романистика и германистика“ до Факултетния съвет на Филологически факултет за откриване процедурно защитата на настоящия дисертационен труд
- дисертационен труд

2. Кратки биографични данни за докторанта

Ана Исабел Диас Гарсия е завършила испанска и английска филология с магистратура по преподаване на испански като чужд език в престижния за испанистиката не само в Испания, но и по света, и свързан с вековни традиции университет в Саламанка. Целият ѝ професионален път от 2008 г. досега е свързан с магистърската ѝ специалност, а именно преподаване на испански като чужд език. Докторантката е работила в три държави – Испания, България и Англия, с ученици и студенти от различни националности и с различно ниво на познаване на езика. Била е и проверител на писмени изпити за получаване на международно признатата диплома за владеење на испански като чужд език на Института Сервантес. В България тя преподава от 2010 г. в езикова гимназия „Иван Вазов“ в Пловдив, в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, където работи понастоящем. Нейният дългогодишен и разнообразен преподавателски опит е добра предпоставка за разработване на темата на дисертационния труд, която засяга именно тази област.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Настоящият труд се вписва в една съвременна тенденция, която продължава своето възходящо развитие, а именно интердисциплинарно изследване на различни аспекти на медийния и политическия дискурс. Що се отнася конкретно до актуалността на избраната тема, тя се обуславя не само от предходното, но и от промените в социално-политическата картина в Испания както по отношение на партиите и динамиката във властта, така и по отношение на гражданската активност. В тази ситуация се наблюдава по-явно присъствие на хумора и иронията в медийния дискурс за политиката. Изследователката обръща внимание на явлението и си поставя интересната и оригинална цел „да /.../ установи дали хуморът намира място в политическия дискурс, който се придържа към строгите правила на формалност и учтивост“ (с. 7 от автореферата), става дума за една специфична негова разновидност – изказванията на депутатите в долната камара на испанския парламент. Останалите цели и задачи са адекватни на така очертаната насока и са свързани с мястото на хумора в политизирания дискурс на „улицата“ като контрапункт на политическия, с анализ на основните хумористични стратегии и похвати, с целите, които те преследват в различни ситуации и др. А практическата цел – въз основа на документалния материал да се разработят упражнения, за да се използват ресурсите на хумора в преподаването на испански като чужд език – обогатява работата и е ценно допълнение към теоретичния ѝ аспект.

4. Познаване на проблема

За доброто запознаване с проблема говори обширната библиография (повече от 180 източника), която съдържа значимите и актуални съвременни автори и концепции в областта на науките за езика и комуникацията, във визията за хумора, както и основополагащи автори в по-далечен или в по-близък исторически план. Авторката умело систематизира и използва теоретичните постановки като насока в своите анализи на емпиричния материал. Те се отличават със задълбоченост, прецизност и творчески подход при тълкуването на подбраните примери.

5. Методика на изследването

Съгласни сме с начина на процедиране на авторката, а именно да не използва единна методология, а аналитичен подход, при който комбинира няколко основни подхода и теории, представени в работата. Аргументите за този избор са свързани преди всичко с „липсата на изследвания, които да обединят теориите на дискурса и теориите на хумора“ (с. 18 от автореферата), както и с интердисциплинарния характер на дисертационния труд – в него освен споменатите две теории присъстват лингвистика, съсредоточена върху прагматиката, теория на комуникацията, политология, социология, психология, литературоведски виждания и дидактика, обособена в отделна част.

6. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от въведение, в което ясно и прецизно се поставят неговите цели и произтичащи от тях задачи, като във връзка с това накратко се набелязват причините за избора на определена структура, емпиричен материал и методология. Следват четири глави, заключение, библиография и приложение, съдържащо всички примери от двата използвани корпуса.

Първата глава, представяща теоретичната рамка, е много добре организирана и структурирана с оглед на основните постановки, необходими за изследването. Съдържа четири части, които в синтезиран вид и хронологическа и логическа последователност представят: 1. развитието на лингвистиката от Сосюр до наши дни, като акцентът пада върху прагматиката, 2. отношението между идеология и политически дискурс, като се набляга на последното понятие, 3. лингвистичните теории за хумора и отношенията

хумор-ирония-сарказъм. Последната, четвърта, част произтича непосредствено от съвременната действителност, тъй като е посветена на връзката между хумор и политически и политизиран дискурс в Испания днес.

Втората глава е посветена на методологията, която вече оценихме в т. 5. Във връзка с нея се поставят целите и хипотезите, представя се документалния корпус и се обосновава неговият избор.

Третата глава съдържа същинската част на изследването. Тя се състои от два големи дяла обхващащи, съответно, двете разновидности на корпуса. Първата, която е по-обемна, е посветена на политическия дискурс, представен посредством транскрибирани изказвания на сесии на Конгреса на депутатите от началото на 2018 г. до средата на 2018 г. Периодът е сполучливо избран, тъй като става дума за важен момент на разгорещени дебати, чиято кулминация е смяната на правителството. В това отношение като достойнство на работата се очертава и това, че запознава читателя със съвременната политическа действителност в Испания. Изобилният материал е предпоставка за подбора на подходящи примери, разтълкувани подробно и компетентно. Принос на авторката е, че прави собствена класификация на документалния корпус на непреднамерени, „съмнителни“ и преднамерени хумористични изказвания, иронични и саркастични изказвания, като търси в тях реторични фигури и хумористични похвати – сравнения, омонимия, полисемия, двузначност, реторични въпроси, парадокс, метафора и др. и вписва ефекта от тях в съответния контекст, а именно реакцията на аудиторията.

Вторият корпус е политизираният дискурс, наречен „картонен“ по името на материала, върху който са изписани лозунгите. За тяхното разбиране много важна роля играе екстралингвистичният контекст, представен изчерпателно не само като социално-политическа информация, но дори и фотографски. Материалът е по-ограничен – 40 фотоса. И тук се анализират и коментират използваните средства и похвати.

Двете части са организирани по един и същи начин: количествен анализ (в първия случай подходящо илюстриран с диаграми и схеми), качествен анализ на формалните характеристики и стратегии на съдържащите хумор и/или изказвания и лозунги и заключение. Паралелната структура трябва да бъде оценена по достойнство, тъй като гарантира еднакъв подход към двата типа емпиричен материал и улеснява съпоставителния анализ. Изследването е подробно и качествено, в него проличават както стабилните познания, така и творческите способности на докторантката.

Четвъртата глава има дидактически характер и разкрива оригинален творчески характер в преподаването. След като доказва, че хуморът има място и играе положителна роля при преподаването на испански като чужд език, като по този начин обосновава ползата от него, авторката илюстрира тезата си с оригинални, интересни и сполучливи упражнения, в които определено се долавя богатият ѝ опит в съответната професионална област. Тази стратегия, която включва евристични и игрови елементи и действия в посока избягване на монотонността, логично е предназначена за обучаеми с по високо ниво на владение на езика, а именно B1/B2 и C1/C2 според Общата европейска езикова рамка.

Заклучението представлява сполучливо и синтезирано резюме на изследването, което обобщава резултатите на всеки етап и подчертава направените изводи с оглед например на класификациите, репертоара на хумористичните средства и целите, които постигат, ползата от включването на подобен корпус в обучението и други. Изводите предствляват убедително доказателство за първоначално направените хипотези.

Дисертационният труд завършва със списък на обширната библиография и приложение, съдържащо примерите, обект на изследване.

7. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Малко по-нагоре беше изтъкната ползата на труда за практиката, той може също така да даде идеи за оригинални елементи в чуждоезиковото обучение. В хода на изложението бяха споменати и научните приноси. За да обобщим, ще споменем пионерския характер на изследването, съчетаващо два корпуса с политическа насока и приложението им в обучението по испански като чужд език, иновативния характер с оглед на съчетаването на теории за хумора с тези на речта и политическите анализи, както и систематизирането и прегледа на различни гумористични и лингвопрагматични средства, което може да послужи като референция с оглед на други изследвания в настоящата и сходни сфери.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Налични са пет публикации, свързани с темата на дисертацията, някои с теоретична, а други с практическа насоченост. Последните засягат различни аспекти на преподаването на испански и различни средства, които могат да обогатят традиционните насоки. Публикациите в български периодични издания и издание на института Сервантес дават необходимата представа за интересите и научната дейност на докторантката.

9. Лично участие на докторантката

Оценявам положително личното участие на докторантката в проведеното дисертационно изследване и смятам, че формулираните в автореферата приноси и получените резултати са нейна лична заслуга.

10.

11. Автореферат

Съдържанието и качеството на автореферата отговарят на изискванията към този вид представяне на дисертационния труд от 247 с. В автореферата, съдържащ 74 с., точно и адекватно са синтезирани основните теоретични аспекти, постановки, анализи и дидактически предложения на работата, като са подчертани главните изводи и приноси на изследването.

11. Критични забележки и препоръки

Препоръчваме на места по-добра организация на материала с цел да се избегнат повторения, например при представянето на корпуса и обясненията, свързани с него. Би могло с оглед на целите на изследването да се направи по-адекватен подбор по отношение на някои

от примерите от „картонения дискурс“, тъй като е по-трудно да бъдат интерпретирани като фрази с хумористична насоченост. Що се отнася до теоретичната рамка, като се има предвид, че изследването се опира на модерни теории и възгледи, може би при проследяването ѝ в исторически план не е необходимо да се представят основоположници и добре известни постановки. От друга страна обаче, стройното, пълно и добре систематизирано изложение на историческото развитие на съвременното езиковедство има качествата да бъде изнесено като университетски курс по дисциплината.

След защитата на дисертацията препоръчваме по-активна публикационна дейност, за да се популяризират нейните резултати и да продължат насоките, заложи в нея.

12. Лични впечатления

От ограничените ми лични контакти с докторантката съм останала с много добро впечатление за професионализъм (участие в научни форуми), коректност и професионална етика.

13. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

В дисертационния труд се съдържа значим потенциал за бъдещо развитие. От приложна и дидактическа гледна точка препоръчваме допълване на образците от упражнения за преподаване на испански като чужд език, разработени въз основа на ресурсите на недостатъчно използваните ресурси на хумора и иронията, и издаването на помагало. Без съмнение, със своята оригиналност то ще стимулира интереса на ученици и студенти към обучението.

Поставеното начало в анализа на политическия дискурс може да бъде продължено, както и тенденцията да се търсят и адаптират нов тип текстове за целите на обучението – докторантката е изследвала възможностите за приложение на литературата и преводът на филми за споменатата област.

По своята специфика работата би могла да стане основа на съвместни съпоставителни проекти за изследване на испанския и българския политически дискурс.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният набор от документи и материали отговаря на Закона за развитие на академичния състав в Република България и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Дисертационният труд убедително доказва, че докторантката притежава необходимите знания, умения и качества за самостоятелно и успешно провеждане на научно изследване, поради което давам своята положителна оценка за работата ѝ и предлагам на почитаемото научно жури да присъди на Ана Исабел Диас Гарсия образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 2. Хуманитарни науки; професионално направление: 2.1. Филология, докторска програма Романски езици (Съвременен испански език – Лексикология на съвременния испански език).

18.6.2019. г.

Рецензент: .....

доц. д-р Стефка Кожухарова